

Historia Iliyofichika ya Mstari wa Arobaini - Namba Ishirini na Saba

Ezekieli Namba Nane

Jeff Pippenger

2026-08-17

Kuna marejeo ‘kumi na matatu’ ya tarehe katika kitabu cha Ezekieli; sita yanaihusu Yerusalemu, sita yanaihusu Misri na moja Tiro. Marejeo hayo yote yamewekwa ndani ya muktadha wa uasi, ambao namba ‘kumi na tatu’ huiashiria. Mwaka uliofuata baada ya mke wa Ezekieli kufa kwa kiharusi, kuashiria mwanzo wa mazingiwa ya tatu, Ezekieli aliamriwa kusema juu ya Misri, akibainisha kwamba ingekuwa ukiwa kwa miaka arobaini.

Nami nitaifanya nchi ya Misri kuwa ukiwa katikati ya nchi zilizo ukiwa, na miji yake katikati ya miji iliyoharibiwa itakuwa ukiwa kwa muda wa miaka arobaini; nami nitawatawanya Wamisri kati ya mataifa, nami nitawatawanya katika nchi mbalimbali. Lakini Bwana MUNGU asema hivi: Mwishoni mwa miaka arobaini nitawakusanya Wamisri kutoka kwa mataifa walikotawanyika; nami nitawarejesha mateka wa Misri, nami nitawafanya warudi katika nchi ya Pathrosi, katika nchi ya makao yao; nao watakuwa huko ufalme wa chini. Ezekieli 29:12–14.

Mzingiro huo ulianza mwaka 588 KK, na mwaka mmoja baadaye katika 587 KK Ezekieli akaamriwa kusema. Katika mstari wa kumi na saba, mwaka 571 KK unaonyesha kwamba Misri itatolewa kwa Babeli kwa ajili ya huduma zilizotolewa. Wanakronolojia wa Biblia hupendekeza 567 KK hadi 527 KK kuwa ndiyo kipindi cha miaka arobaini kilichotambuliwa katika mistari hiyo, na tangu ujumbe wa kwanza wa hukumu uliotangazwa katika 587 KK hadi tamko la mstari wa kumi na saba katika 571 KK kwamba Bwana alikuwa ameitoa Misri katika mkono wa Nebukadneza, tunaona kipindi cha “miaka kumi na saba.”

Jeshi la Nebukadreza lilipigana katika kampeni ndefu na ngumu dhidi ya Tiro (mazingirwa yalidumu takriban miaka 13, yaani karibu 586–573 KK). Askari walifanya kazi kwa bidii kupita kiasi (kila kichwa kilifanywa kuwa na upara, na kila bega likachubuka kwa kubeba mizigo), lakini hawakupokea ujira wowote wa maana wala nyara kutoka Tiro yenyewe. Kwa sababu ya taabu hiyo isiyoleta faida, Mungu akaazimia kumpa Nebukadreza Misri kuwa fidia (“ujira”) kwa kazi ambayo jeshi lake lilifanya dhidi ya Tiro.

Na kaeni katika nyumba iyo hiyo, mkila na kunywa vitu vile wanavyowapa; kwa maana mtenda kazi astahili ujira wake. Msihame kutoka nyumba moja kwenda nyingine. Luka 10:7.

Basi Nebukadneza aliutwaa kwanza Tiro, na baada ya mazingiro ya miaka kumi na mitatu akapewa Misri. Kabla ya kuutwaa Tiro, aliutwaa Yerusalemu mwaka 586 KK, kisha akatimiza mazingiro ya miaka kumi na mitatu dhidi ya Tiro, na baadaye Misri. Yerusalemu ulitekwa mwaka 586 KK, na mazingiro ya Tiro yalianza mwaka 586 KK na kuendelea hadi mwaka 573 KK. Namba kumi na tatu inahusishwa na Marekani.

Dada White anatufahamisha kwamba Yerusalemu katika kitabu cha Ezekieli inawakilisha kanisa la Walaodikia la Waadventista Wasabato, na Nebukadneza, mfalme wa kaskazini, anawakilisha mamlaka ya upapa katika siku za mwisho. Katika kielelezo cha kihistoria cha sura ya ishirini na tisa, wanyang'anyi wa watu wako wa siku za mwisho wanaowakilisha Roma ya kipapa hushinda mamlaka tatu katika sura hiyo. Kwanza anaitwaa Yerusalemu, kisha Tiro, na hatimaye Misri.

Hukumu huanza katika nyumba ya Mungu, na pembe ya Uprotestanti nchini Marekani ndiyo hushindwa kwanza kabla ya sheria ya Jumapili. Pembe ya Uprotestanti ulioasi nchini Marekani inajumuisha kanisa la Waadventista Wasabato wa Laodikia, ambalo linawakilisha watu wa agano wa “zamani” wanaopitwa kama Israeli ya kale ilivyopitwa katika mwaka wa 34 na Waprotestanti mwaka wa 1844. Kupitwa kwa wale watu wa zamani wa agano wa Mungu katika 34 na 1844 vyote viwili vinawakilishwa katika historia ya kiunabii ya unabii wa miaka elfu mbili na mia tatu wa Danieli 8:14. Hukumu huanza na nyumba ya Mungu, na pembe ya Uprotestanti huhukumwa kabla ya pembe ya Urepublikanismi.

Kwa maana wakati umefika wa hukumu kuanza katika nyumba ya Mungu; na ikiwa kwanza huanza kwetu sisi, basi mwisho wao wasioitii Injili ya Mungu utakuwa nini? 1 Petro 4:17.

Kutajwa kwa kwanza kwa hukumu ya Misri kunapatikana katika aya ya kwanza ya sura ya ishirini na tisa, na tarehe ya mwisho inayotajwa kuhusiana na Misri na Ezekieli iko katika aya ya “kumi na saba” ya sura iyo hiyo. Sura hiyo inatambulisha Roma ya kisasa kwanza ikiishinda pembe ya Uprotestanti na kisha Tiro, ambayo inawakilisha pembe ya Urepublikanismo inayoshindwa katika sheria ya Jumapili inayokuja upesi. Tiro (Marekani) inaposhindwa na Nebukadreza katika sheria ya Jumapili, Misri nayo hukabidhiwa mikononi mwake. Wakati huo pigo la mauti la upapa linaponywa. Si kwamba tu pigo la mauti la upapa ndipo linaponywa, bali Ezekieli anatufahamisha kwamba jambo hili hutokea katika kipindi cha mvua ya masika ya mwisho.

Katika siku hiyo nitalichipusha pembe ya nyumba ya Israeli, nami nitakupa kufumbuliwa kwa kinywa katikati yao; nao watajua ya kuwa mimi ndimi Bwana. Ezekieli 29:21.

Yakobo na Israeli

Isaya anatambua kwamba Israeli hutoa machipukizi, huchanua maua, na kuijaza dunia yote kwa matunda. Ni mvua iletayo hatua hizo tatu za kuchipua, kuchanua na kuzaa matunda, na kulingana na Isaya, mvua ya masika ya mwisho huja wakati “upepo mkali” unapozuiliwa. Zaidi ya hayo, anatambua kwamba katika kipindi cha kuchipua, kuchanua na kuzaa matunda dhambi za Yakobo zinapaswa kutakaswa, na neno la Kiebrania lililotafsiriwa kuwa “kutakaswa” ni kupatanishwa.

Kwa kipimo, ichipukapo, utashindana nayo; huizuia upepo wake mkali siku ya upepo wa mashariki. Kwa sababu hiyo basi uovu wa Yakobo utatakaswa; na hili ndilo tunda lote la kuondoa dhambi yake; afanyapo mawe yote ya madhabahu kuwa kama mawe ya chokaa yaliyopondwapondwa, vichaka vya ibada na sanamu havitasimama. Isaya 27:8, 9.

Wakati pepo nne (upepo wake mkali) za fitina zinapozuiliwa, kutiwa muhuri kwa wale mia moja arobaini na nne elfu huanza, na wenye hekima na waovu wa Uadventista hatimaye hutenganishwa, na hayo yote hutimizwa katika “siku ya upepo wa mashariki.” Wakati wa kutiwa muhuri ulianza

kwa kunyunyiziwa katika 9/11, nao unaishia kwa kumwagwa kwa ukamilifu katika sheria ya Jumapili, wakati ambapo ndipo dunia hujazwa matunda. Wakati wa kutiwa muhuri ni utakaso na usafishaji wa hatua kwa hatua, kwa kupatana na Malaki tatu. Lakini katika kipindi cha miaka kumi na saba kinachowakilishwa na tarehe za mwanzo na mwisho za Ezeieli ishirini na tisa, kunafanyika kushindwa kwa ufalme wa sita wa unabii wa Biblia kama unavyowakilishwa na Yerusalemu, ishara ya pembe ya Uprotestanti—kanisa, na Tiro, ishara ya pembe au Urepublikanismu—serikali. Mara tu baada ya mwisho wa mazingirwa ya miaka kumi na mitatu ya Tiro, kushindwa kwa ufalme wa saba wa wafalme kumi, unaowakilishwa na Misri, hutokea. Kushindwa huku kutatu kwa Yerusalemu, Tiro, na Misri hutokea wakati “pembe ya nyumba ya Israeli” inapoanza kuchipuka, na kupewa kufunguliwa kwa kinywa.

Bubu wa kuhani Ezeieli na bubu wa kuhani Zakaria wote wawili huisha katika sheria ya Jumapili, wakati ambapo Marekani na punda wake Balaamu wote wawili hunena. Bwana hulipa nyumba ya Israeli “kufumbuliwa kwa kinywa” katika sheria ya Jumapili. Dhambi za Yakobo huwa zimetakaswa wakati huo, na jina lake hubadilishwa kuwa nyumba ya Israeli. Ujumbe wanaoutangaza unawakilishwa na shahidi wa tatu wa bubu wa kinabii anayewakilishwa na Danieli, ambaye ndipo hupewa ujumbe wa Danieli sura ya kumi na moja, ambao pia ni maono ya Habakuki ambayo ndipo ‘yananena wala hayasemi uongo.’ Ezeieli, Zakaria, na Danieli wanapatana na tangazo la kilio kikuu cha malaika wa tatu, kama vile Yereimia pia katika sura ya kumi na tano ambamo ameahidiwa kuwa kinywa cha Mungu iwapo angerudi nyuma kutoka katika kuvunjika moyo kwa kwanza.

Mbona maumivu yangu ni ya daima, na jeraha langu haliwezi kuponyeka, ambalo hukataa kuponywa? Je, utakuwa kwangu kabisa kama mwongo, na kama maji yapungukayo? Kwa hiyo, BWANA asema hivi, Ukirudi, ndipo nitakurudisha tena, nawe utasimama mbele zangu; na ikiwa utatoa kilicho cha thamani kutoka kwa kilicho kibaya, utakuwa kama kinywa changu; wao watakurudia wewe, lakini wewe usiwarudie wao. Yereimia 15:18, 19.

Yesu anaonyesha mwisho kwa mwanzo, na katika 9/11 kule kunyunyizwa kulichipusha mabudi na mmea wa Yakobo ukaanza kukua, na hatimaye, wakati uovu wa Yakobo utakapotakaswa, nyumba ya Israeli itanena. Kuchipuka huko katika 9/11 kulikotimizwa kwa mvua kunafananisha kuchipuka mwishoni mwa wakati wa kutiwa muhuri, ambapo “pembe” ya nyumba ya Israeli huchipuka, mahali pale ambapo pembe za Uprotestanti mwasi na Urepublikanizimu zinashindwa na Nebukadreza.

Katika hatua hiyo tofauti kati ya pembe ya uongo ya Uprotestanti inawekwa kinyume na pembe ya kweli ya Uprotestanti kama ilivyofananishwa na fimbo ya Haruni iliyochanua, kwa kutofautishwa na fimbo nyingine za kabila za Israeli. Tarehe hizo mbili katika sura ya ishirini na tisa ya Ezeieli zinabainisha historia ya kuinuliwa kwa bendera ya wale mia moja arobaini na nne elfu wakati wa sheria ya Jumapili inayokaribia kuja.

Mchakato wa kuchipua, kuchanua na kuijaza dunia matunda ulianza katika kunyunyiziwa kwa mvua ya masika ya mwisho tarehe 9/11, kama vile tu majira ya Kipentekoste yalivyoanza Kristo alipowapulizia wanafunzi Wake matone machache yaliyoongoza hadi Pentekoste wakati

umiminiko kamili ulipotukia. Kuchipua kwa 9/11 mwanzoni mwa kutakaswa kwa Yakobo (mnyang'anyi), ambako ni wakati wa kutiwa muhuri, kulifananisha kuchipua kwa nyumba ya Israeli (mshindi) katika sheria ya Jumapili. Kuchipua huko mwishoni kunaweka alama ya utofauti kati ya watu wa agano la kwanza na wale mia moja arobaini na nne elfu, kama vile umiminiko wa moto juu ya Mlima Karmeli ulivyofanya utofauti kati ya nabii Eliya na manabii wa Baali. Utofauti huo unawakilishwa na kundi moja ambalo kinabii linaona aibu kwa sababu ya ujumbe bandia wa amani na usalama, na kundi jingine kinabii lina furaha, wala halitaaibika kamwe.

Tende Sita za Misri

Ezekieli anataja tarehe nyingine nne zinazohusiana na Misri, na tarehe mbili kati ya hizo zinaashiria mwaka wa kumi na moja, na tarehe nyingine mbili zinaashiria mwaka wa kumi na mbili wa utumwa.

Kuzingirwa kwa Mwaka wa Kumi na Moja

Ikawa katika mwaka wa kumi na moja, mwezi wa kwanza, siku ya saba ya mwezi huo, neno la Bwana likanijia, kusema, Mwanadamu, nimeuvunja mkono wa Farao, mfalme wa Misri; na tazama, hautafungwa ili upate kuponywa, kwa kutiwa kitambaa cha kuufunga, ili uwe na nguvu za kushika upanga. Ezekieli 30:20, 21.

Ikawa katika mwaka wa kumi na mmoja, katika mwezi wa tatu, siku ya kwanza ya mwezi, neno la Bwana likanijia, kusema, Mwanadamu, sema na Farao mfalme wa Misri, na kwa umati wake; Umefanana na nani katika ukuu wako? Ezekieli 31:1, 2.

Katika mwaka wa kumi na mmoja wa uhamisho, mikono ya Misri na ya Farao imevunjwa, na mikono ya Babeli imeimarishwa katika sura ya thelathini. Katika mwaka wa kumi na mmoja katika sura ya thelathini na moja, kuanguka kwa Misri na athari yake juu ya ulimwengu kunatambuliwa.

Mwaka wa Kumi na Mbili na Kuanguka kwa Yerusalemu

Tarehe mbili katika mwaka wa kumi na mbili zinapatikana katika Ezekieli thelathini na mbili.

Ikawa katika mwaka wa kumi na mbili, mwezi wa kumi na mbili, siku ya kwanza ya mwezi, neno la Bwana likanijia, kusema, Mwanadamu, inua maombolezo juu ya Farao mfalme wa Misri, ukamwambie, Wewe u mfano wa mwana-simba miongoni mwa mataifa, nawe u kama nyangumi baharini; nawe ulitokea pamoja na mito yako, ukayatia maji matope kwa miguu yako, ukaitia uchafu mito yao. Bwana MUNGU asema hivi; Kwa hiyo nitautandika wavu wangu juu yako pamoja na kusanyiko la watu wengi; nao watakupandisha katika wavu wangu. Ezekieli 32:1–3.

Ikawa pia katika mwaka wa kumi na mbili, siku ya kumi na tano ya mwezi, neno la Bwana likanijia, kusema, Mwanadamu, walilie kwa maombolezo umati wa Misri, na uwatupilie chini, naam, yeye, na binti za mataifa mashuhuri, hata pande za chini za nchi, pamoja nao washukao shimoni. Ezekieli 32:17, 18.

Farao na Umati Wake

Katika tamko la sura ya thelathini na moja juu ya Misri, mistari ya mwisho yasema:

Naliifanya mataifa yatikisike kwa sauti ya kuanguka kwake, nilipomtupa chini mpaka kuzimu pamoja na hao washukao shimoni; na miti yote ya Edeni, miti teule na iliyo bora ya Lebanoni, yote inywayo maji, itafarijiwa katika pande za chini za nchi. Hao nao walishuka pamoja naye mpaka kuzimu, kwao waliouawa kwa upanga; nao waliokuwa mkono wake, waliokaa chini ya uvuli wake katikati ya mataifa. Wewe umefanana na nani, hivi, katika utukufu na ukubwa miongoni mwa miti ya Edeni? hata hivyo utateremshwa pamoja na miti ya Edeni mpaka pande za chini za nchi; utalala katikati ya wasiotahiriwa, pamoja na hao waliouawa kwa upanga. Huyu ndiye Farao na jamii yake yote, asema Bwana MUNGU. Ezeieli 31:16–18.

Katika tamko la sura ya thelathini na mbili juu ya Misri, aya za mwisho hurudia na kupanua yaliyomo katika sura ya thelathini na moja, nazo zinajumuisha kauli ya mwisho iliyo sambamba.

Kwa maana nimeisababisha hofu yangu katika nchi ya walio hai; naye atawekwa katikati ya wasiotahiriwa pamoja na hao waliouawa kwa upanga, yaani, Farao na wingi wake wote, asema Bwana MUNGU. Ezeieli 32:32.

Miaka Kumi na Saba ya Sura ya Ishirini na Tisa

Tarehe zilizo katika kipindi cha miaka kumi na saba kinachowakilishwa katika sura ya ishirini na tisa zinaonyesha Nebukadneza akiishinda Misri, na kipindi cha miaka arobaini cha ukiwa wa Misri. Arobaini huwakilisha nyika, ikifananisha miaka elfu ambayo dunia iko ukiwa.

Naliitazama dunia, na tazama, ilikuwa ukiwa, tena tupu; na mbingu, nazo hazikuwa na nuru. Niliitazama milima, na tazama, ilitetemeka, na vilima vyote vikasogea huku na huku. Niliangalia, na tazama, hapakuwa na mtu, na ndege wote wa angani walikuwa wamekimbia. Niliangalia, na tazama, mahali penye kuzaa matunda palikuwa jangwa, na miji yake yote ilikuwa imebomolewa mbele za uso wa Bwana, na kwa hasira yake kali. Kwa maana BWANA asema hivi, Nchi yote itakuwa ukiwa; lakini sitafanya mwisho wake kabisa. Yeria 4:23–27.

Mwishoni mwa ile miaka arobaini ya ukiwa wa Misri katika Ezeieli ishirini na tisa, ufufuo wa mwisho wa waovu na uangamivu wao wa mwisho unawekwa wazi.

Hofu, na shimo, na mtego, viko juu yako, Ee mwenyeji wa dunia. Tena itakuwa, yeye aitorokaye sauti ya hofu ataanguka ndani ya shimo; naye atokaye kutoka katikati ya shimo atanaswa katika mtego; kwa maana madirisha kutoka juu yamefunguliwa, nayo misingi ya dunia inatetemeka. Dunia imevunjika kabisa, dunia imefutwa kabisa, dunia imetikisika mno. Dunia itayumba huko na huko kama mlevi, nayo itapeperushwa kama kibanda; na uasi wake utakuwa mzito juu yake; nayo itaanguka, wala haitainuka tena. Tena itakuwa siku hiyo, ya kwamba Bwana atalipiza jeshi la walio juu walioko juu, na wafalme wa dunia walioko duniani. Nao watakusanywa pamoja, kama wafungwa wokusanywavyo shimoni, nao watafungwa gerezani, na baada ya siku nyingi wataadhibiwa. Isaya 24:17–22.

Ujumbe wa Ezeieli unaunganishwa na tarehe sita zinazohusiana na Misri unatambua uangamivu wa mwisho wa mamlaka ya joka wa kidunia, ambao huanza na sheria ya Jumapili inayokuja upesi na kuendelea hadi kufikia uangamivu wa mwisho wa Wamisri waovu mwishoni mwa milenia.

Katika ushuhuda wa kinabii, yule mnyama na nabii wa uongo hufikia mwisho wao katika ziwa la moto, ambalo linawakilisha Kuja kwa Kristo Mara ya Pili; lakini uharibifu wa nguvu za yule joka katika ziwa la moto ni mwishoni mwa milenia.

Na yule mnyama akakamatwa, na pamoja naye nabii wa uongo aliyefanya miujiza mbele yake, ambayo kwa hiyo aliwapotosha wale waliokuwa wameipokea chapa ya yule mnyama, na wale waliokuwa wakiiabudu sanamu yake. Hao wawili wakatupwa hai katika ziwa la moto liwakalo kwa kiberiti. Na waliosalia wakauawa kwa upanga wake yeye aliyeketi juu ya farasi, ambao upanga huo ulitoka kinywani mwake; na ndege wote wakashiba nyama yao. Ufunuo 19:20, 21.

Yule mnyama na nabii wa uongo wanafikia mwisho wao kinabii katika kuja kwa pili kwa Kristo, lakini yule joka hukutana na hatima yake miaka elfu moja baadaye katika kuja kwa tatu kwa Kristo.

Kisha nikamwona malaika akishuka kutoka mbinguni, mwenye ufunguo wa shimo lisilo na mwisho na mnyororo mkubwa mkononi mwake. Akamkamata yule joka, yule nyoka wa zamani, ambaye ni Ibilisi na Shetani, akamfunga miaka elfu moja, akamtupa katika shimo lisilo na mwisho, akamfungia ndani, na akatia muhuri juu yake, ili asiwadanganye mataifa tena, hata ile miaka elfu moja itakapotimia; na baada ya hayo hana budi kufunguliwa kwa muda mfupi. Ufunuo 20:1–3.

Mwaka wa Kumi na Moja na wa Kumi na Mbili

Kipindi cha miaka “kumi na saba” kilichoonyeshwa katika tarehe mbili za Ezeieli ishirini na tisa kilianza katika mwaka wa kumi wa uhamisho na kuishia katika mwaka wa ishirini na saba. Ujumbe wa sura ya thelathini na thelathini na moja ulitolewa katika mwaka wa kumi na moja, na tarehe mbili zilizoonyeshwa katika sura ya thelathini na mbili zilitolewa katika mwaka wa kumi na mbili wa uhamisho. Kipindi cha miaka kumi na saba kilichoanza mwaka wa kumi, takriban mwanzoni mwa mazingirwa ya Yerusalemu, kilifuatiwa na jumbe mbili za Kimisri za mwaka wa kumi na moja zilizoonyeshwa katika sura ya thelathini na thelathini na moja. Kwa pamoja, jumbe hizo mbili za mwaka wa kumi na moja zinawakilisha ujumbe ulio kabla tu ya sheria ya Jumapili. Jumbe zile nyingine mbili za Kimisri za mwaka wa kumi na mbili zilitokea wakati wa au muda mfupi baada ya kuangamizwa kwa Yerusalemu mwaka 586/585 KK.

Ujumbe wa kuja kwa Kristo unatangazwa kama sehemu ya ujumbe wa Kilio cha Usiku wa Manane unaobadilika na kuwa ujumbe wa kilio kikuu katika sheria ya Jumapili. Ujumbe mbili za Misri zinatangazwa kabla ya sheria ya Jumapili, na ujumbe mbili za Misri zinatangazwa katika au mara tu baada ya sheria ya Jumapili. Kurudiwa maradufu kwa jumbe zinazotolewa katika mwaka uleule, wakati wa mazingiwa yanayokamilika katika uharibifu wa Yerusalemu, na zile jumbe nyingine mbili katika sheria ya Jumapili, ni mfano wa ujumbe wa malaika wa pili, ambapo daima kuna kurudiwa maradufu.

Ujumbe wa pili daima hufuatiwa na ujumbe wa tatu.

“Kwa kalamu na sauti tunapaswa kutangaza kwa nguvu ujumbe huo, tukionyesha mpangilio wake, na matumizi ya unabii yanayotufikisha kwenye ujumbe wa malaika wa tatu. Hakuwezi

kuwapo wa tatu bila wa kwanza na wa pili. Ujumbe huu tunapaswa kuipa dunia katika machapisho, katika hotuba, tukionyesha katika mfuatano wa historia ya unabii mambo yaliyokuwapo na mambo yatakayokuwapo.” Selected Messages, book 2, 104, 105.

Katika ujumbe wa tatu mlango wa rehema hufungwa. Muda wa rehema hufungwa kwa Marekani katika sheria ya Jumapili, na muda wa rehema hufungwa kwa ulimwengu wakati Mikaeli anaposimama. Milango yote miwili iliyofungwa inawakilisha ujumbe wa tatu ambao daima hutanguliwa na ujumbe wa pili ambao daima ni ujumbe wa sehemu mbili.

Uwezesaji wa malaika wa pili hukamilishwa unapounganishwa na ujumbe wa Kilio cha Usiku wa Manane. Jumbe mbili zilizotamkwa juu ya wanadamu, kama zinavyowakilishwa na matamko ya Ezeieli juu ya Misri katika sura ya thelathini na ya thelathini na moja, zinabainisha wakati ambapo ujumbe wa Kilio cha Usiku wa Manane unaungana na malaika wa pili, na jumbe mbili za sura ya thelathini na mbili zinatambulisha uwezesaji wa malaika wa tatu katika kilio kikuu.

Magurudumu ya Ezeieli ya mwingiliano mgumu wa matukio ya kibinadamu hutambulisha onyo la mwisho kwa wanadamu, ambalo ni onyo la malaika wa tatu, na malaika wa tatu hujengwa kwa maonyo ya malaika wa kwanza na wa pili. Kilio cha Usiku wa Manane kabla ya sheria ya Jumapili na kilio kikuu baada ya sheria ya Jumapili vinawakilishwa na tarehe nne za Ezeieli zinazoangukia ndani ya miaka “kumi na saba” ya tarehe alfa na omega za sura ya ishirini na tisa, ambazo hupatana na historia iliyofichika ya Danieli kumi na moja mstari wa arobaini, kama inavyowakilishwa katika mistari ya kumi na moja hadi kumi na sita ya sura iyo hiyo.

Katika sura ya kumi ya Danieli, Danieli, kama ilivyokuwa kwa Ezeieli, anafanywa kuwa bubu. Ububu wa Danieli unatokea katikati ya mguso mitatu; mguso wa kwanza na wa tatu ulitoka kwa malaika Gabrieli, na mguso wa katikati ulikuwa mguso wa Kristo. Danieli, kama ilivyokuwa kwa Petro kati ya Kaisaria-Filipi na msalaba, yuko katikati. Katikati Petro alimwona Kristo aliyetukuzwa, kama alivyomwona Danieli katika sura ya kumi. Katikati ya malaika watatu ipo ujumbe wa pili, ambao ni muungano wa jumbe mbili.

Siku ya 5 ya Mwezi wa 4 na 1844

Katika Ezeieli sura ya kwanza, aya ya kwanza na ya pili, Ezeieli yuko katika siku ya tano ya mwezi wa nne, jambo linalolingana na katikati ya mwendo wa mwezi wa saba katika mwaka wa 1844. Ezeieli yuko katikati ya Aprili 19 na Oktoba 22, 1844, kama alivyokuwa Samuel Snow, mjumbe wa Kilio cha Usiku wa Manane mwaka wa 1844, alipowasilisha mwono wake wa kwanza ulio wazi wa ujumbe huo huko Boston, siku 93 baada ya Aprili 19 na siku 93 kabla ya mlango kufungwa Oktoba 22, 1844. Samuel Snow alikuwa Boston mnamo Julai 21, 1844, katikati ya mwendo wa mwezi wa saba, bila kujua kwamba kinabii alikuwa amesimama pamoja na Petro katika Mlima wa Kugeuka Sura, Ezeieli katika mwaka wa thelathini wa mzunguko wa kumi na saba wa Yubile na mguso wa pili wa Danieli wakati wa ono la kioo la sura ya kumi. Mwaka wa 2026 unawakilisha mwaka wa arobaini na saba wa mzunguko wa sabini wa Yubile unaokamilika mwaka wa 2028.

Tiro

Kabla hatujarudia uwekaji tarehe wa marejeo sita ya Yerusalemu katika kitabu cha Ezekieli, yapasa kwanza tutambue tarehe ile moja iliyotangazwa dhidi ya Tiro.

Ikawa katika mwaka wa kumi na moja, siku ya kwanza ya mwezi, neno la Bwana likanijia, kusema, Mwanadamu, kwa kuwa Tiro amesema juu ya Yerusalemu, Aha, amevunjwa yeye aliyekuwa malango ya watu; amenigeukia mimi; nitajazwa, kwa kuwa sasa amefanywa ukiwa; kwa hiyo BWANA MUNGU asema hivi; Tazama, mimi ni juu yako, Ee Tiro, nami nitaleta mataifa mengi yapande juu yako, kama vile bahari ipandishavyo mawimbi yake. Nao wataziharibu kuta za Tiro, na kuziangusha ngome zake; nami pia nitautafuta vumbi lake kutoka kwake, na kumfanya kuwa kama kilele cha mwamba. Patakuwa mahali pa kutandazia nyavu katikati ya bahari; kwa maana mimi nimenena hayo, asema BWANA MUNGU; nayo yatakuwa mateka ya mataifa. Na binti zake walio mashambani watauawa kwa upanga; nao watajua ya kuwa mimi ndimi Bwana. Kwa maana BWANA MUNGU asema hivi; Tazama, nitamleta juu ya Tiro Nebukadreza mfalme wa Babeli, mfalme wa wafalme, kutoka kaskazini, pamoja na farasi, na magari, na wapanda farasi, na makutano, na watu wengi.

Atawaua binti zako mashambani kwa upanga; naye atakujengea ngome, na kukutupia boma, na kuinua ngao dhidi yako. Naye ataweka mitambo ya vita juu ya kuta zako, na kwa mashoka yake ataziangusha minara yako. Kwa sababu ya wingi wa farasi wake mavumbi yao yatakufunika; kuta zako zitatetemeka kwa kishindo cha wapanda farasi, na cha magurudumu, na cha magari ya vita, atakapoingia katika malango yako, kama watu waingiavyo katika mji uliobomolewa uwazi. Kwa kwato za farasi wake atakanyaga njia zako zote; atawaangamiza watu wako kwa upanga, na ngome zako zenye nguvu zitaanguka chini. Nao watateka nyara mali zako, na kuteka bidhaa zako kuwa mawindo; nao watabomoa kuta zako, na kuziharibu nyumba zako za kupendeza; nao watazitupa mawe yako na mbao zako na mavumbi yako katikati ya maji. Nami nitaikomesha sauti ya nyimbo zako; na sauti ya vinubi vyako haitasikika tena. Nami nitakufanya kuwa kama kilele cha mwamba; utakuwa mahali pa kutandazia nyavu; hutajengwa tena kamwe; kwa maana mimi Bwana nimenena hayo, asema Bwana MUNGU.

Bwana MUNGU awaambia Tiro hivi; Je, visiwa havitatetemeka kwa sauti ya kuanguka kwako, waliojeruhiwa watakapolia, uuaji utakapofanyika katikati yako? Ndipo wakuu wote wa bahari watashuka kutoka katika viti vyao vya enzi, nao wataziweka kando joho zao, na kuzivua nguo zao za taraza: watajivika kutetemeka; wataketi juu ya nchi, nao watatetemeka kila wakati, na kushangaa kwa ajili yako. Nao watakuombolezea kwa maombolezo, na kukuambia, Umekuwaje kuharibiwa, wewe uliyekaliwa na watu waendao baharini, mji mashuhuri, uliokuwa na nguvu baharini, yeye na wakaao ndani yake, waliowatia hofu yao wote waikaao humo! Sasa visiwa vitatetemeka siku ya kuanguka kwako; naam, visiwa vilivyo baharini vitafadhaika kwa kuondoka kwako. Kwa maana Bwana MUNGU asema hivi; Nitakapokufanya kuwa mji ukiwa, kama miji isiyokaliwa na watu; nitakapoileta vilindi juu yako, na maji mengi yatakapokufunika; nitakapokushusha pamoja na hao washukao shimoni, pamoja na watu wa zamani za kale, nami nitakuweka katika pande za chini za nchi, katika mahali pa ukiwa pa zamani, pamoja na hao washukao shimoni, ili usikaliwe na watu; nami nitaweka utukufu katika nchi ya walio hai; nitakufanya kuwa kitu cha kutisha, nawe hutakuwapo tena; ijapokuwa utatafutwa, lakini hutapatikana tena kamwe, asema Bwana MUNGU. Ezekieli 26:1–21.

Ujumbe wa Tiro ulitangazwa mwaka ule ule ambao Yerusalemu iliharibiwa, nao unawakilisha kuangushwa kwa ufalme wa sita wa unabii wa Biblia katika sheria ya Jumapili inayokuja upesi. Katika sheria ya Jumapili, Marekani (Tiro) kwa njia ya kiunabii hushangilia kwa sababu imeiangusha Yerusalemu, ambayo Dada White huitambulisha kuwa ni kanisa la Walaodikia la Waadventista Wasabato wa Siku ya Saba, ambalo Ezekieli huliita “malango ya watu.” Tiro hutambulisha kwamba Yerusalemu “ilikuwa” malango ya watu, kwa wakati uliopita. “Lango” kwa njia ya kiunabii ni kanisa.

Akaogopa, akasema, Mahali hapa panatisha jinsi gani! Hapana shaka hapa si pengine ila ni nyumba ya Mungu, na hapa ni lango la mbinguni. Yakobo akaamka asubuhi na mapema, akalichukua lile jiwe alilokuwa amelitia chini ya kichwa chake, akalitimamisha kuwa nguzo, akamimina mafuta juu ya kilele chake. Akapaita mahali hapo jina lake Betheli; lakini hapo kwanza jina la mji ule lilikuwa Luzi. Mwanzo 28:17–19.

Neno “Betheli” humaanisha nyumba ya Mungu, na Tiro hufurahi kwamba imelilazimisha kanisa la Waadventista Wasabato wa Laodikia kukubali utekelezaji wa ibada ya jua. Lakini licha ya shangwe iliyopotoka ya wale wanaotekeleza ibada ya jua, Mungu kupitia kwa Ezekieli asema kwamba, “Mimi ni juu yako, Ee Tiro, nami nitaleta mataifa mengi juu yako, kama bahari iletavyo mawimbi yake. Nao wataziharibu kuta za Tiro, na kuziangusha minara yake.”

“Kuta za Tiro” zinawakilisha ulinzi wa Tiro. “Ukuta” ni ishara ya Amri Kumi.

“Nabii hapa anaeleza watu ambao, katika wakati wa kuacha kwa jumla kweli na haki, wanatafuta kurejesha kanuni ambazo ndizo msingi wa ufalme wa Mungu. Wao ni watengenezaji wa boma lililobomolewa ambalo limefanywa katika sheria ya Mungu—ukuta ambao ameuweka kuzunguka wateule Wake kwa ulinzi wao, na utiifu kwa amri zake za haki, kweli, na usafi ndio utakaokuwa kinga yao ya daima.” Prophets and Kings, 677.

Sheria ya Mungu ni ukuta wa ulinzi, lakini kuta, katika hali ya wingi, zinawakilisha kanuni mbili ambazo ‘zililinda’ na kuzaa ustawi na mafanikio ya Tiro, ishara ya pembe ya Kirepublican ya Marekani.

“‘Naye alikuwa na pembe mbili mfano wa mwana-kondoo.’ Pembe hizo za mfano wa mwana-kondoo zinaashiria ujana, kutokuwa na hatia, na upole, zikiiwakilisha kwa kufaa tabia ya Marekani ilipoonyeshwa kwa nabii kuwa ‘ikija juu’ mwaka 1798. Miongoni mwa Wakristo wahamishwao walioikimbilia kwanza Amerika na kutafuta kimbilio dhidi ya ukandamizaji wa kifalme na kutovumilia kwa kipadri walikuwamo wengi walioazimia kuanzisha serikali juu ya msingi mpana wa uhuru wa kiraia na wa dini. Maoni yao yalipata nafasi katika Tangazo la Uhuru, linaloweka wazi ukweli mkuu kwamba ‘watu wote wameumbwa sawa’ na wamepewa haki isiyoweza kunyang’anywa ya ‘uzima, uhuru, na kutafuta furaha.’ Nayo Katiba inawahakikishia watu haki ya kujitawala, kwa kuweka kwamba wawakilishi waliochaguliwa kwa kura ya wananchi watatunga na kusimamia sheria. Uhuru wa imani ya dini pia ulitolewa, kila mtu akiruhusiwa kumwabudu Mungu kulingana na maelekezo ya dhamiri yake. Urepublicanismo na Uprotestanti vikawa kanuni za msingi za taifa hilo. Kanuni hizi ndizo siri ya nguvu na ustawi wake. Walioonewa na waliokandamizwa kote katika Jumuiya ya Kikristo wameigeukia nchi hii kwa shauku na tumaini. Mamilioni wamezitaifuta pwani zake, nayo

Marekani imeinuka hadi mahali pa kuwa miongoni mwa mataifa yenye nguvu zaidi duniani. ...”

“Pembe za mfano huo zilizo kama za mwana-kondoo na sauti ya joka vinaelekeza kwenye mkanganyiko wa kushangaza kati ya madai na matendo ya taifa linalowakilishwa hivyo. ‘Kunena’ kwa taifa hilo ni matendo ya mamlaka zake za kutunga sheria na za mahakama. Kwa matendo hayo litazikanusha kanuni zile za uhuru na amani ambazo limetangaza kuwa msingi wa sera yake. Utabiri kwamba litanena ‘kama joka’ na kutumia ‘uweza wote wa yule mnyama wa kwanza’ unatabiri waziwazi kukua kwa roho ya kutovumilia na ya mateso iliyoonyeshwa na mataifa yaliyowakilishwa na joka na yule mnyama aliyefanana na chui. Na kauli kwamba yule mnyama mwenye pembe mbili ‘huisababisha dunia na wakaa ndani yake kumsujudia yule mnyama wa kwanza’ inaonyesha kwamba mamlaka ya taifa hili yatatumika katika kulazimisha ushikaji wa jambo fulani litakalokuwa tendo la kuipa upapa heshima.”

“Hatua ya namna hiyo ingekuwa kinyume moja kwa moja na kanuni za serikali hii, na tabia halisi ya taasisi zake huru, na kauli za moja kwa moja na za dhati za Azimio la Uhuru, na Katiba. Waanzilishi wa taifa kwa hekima walitaka kujilinda dhidi ya matumizi ya mamlaka ya kidunia kwa upande wa kanisa, pamoja na matokeo yake yasiyoepukika—kutovumiliana na mateso. Katiba inaagiza kwamba ‘Bunge halitunga sheria yoyote kuhusu kuanzishwa kwa dini, wala kuzuia utekelezaji wake wa uhuru,’ na kwamba ‘hakuna mtihani wa kidini utakao wahi kuhitajika kuwa sifa ya kustahili kwa cheo chochote au amana ya umma chini ya Marekani.’ Ni katika ukiukaji wa wazi kabisa tu wa kinga hizi za uhuru wa taifa, ndipo maadhimisho yoyote ya kidini yanaweza kulazimishwa kwa mamlaka ya kiraia. Lakini kutopatana kwa tendo la namna hiyo si kukubwa kuliko kunavyowakilishwa katika ishara hiyo. Ni yule mnyama mwenye pembe mfano wa mwanakondoo—katika dai lake safi, mpole, na asiye na madhara—ambaye hunena kama joka.” Pambano Kuu, 441, 442.

Msingi wa Marekani unawakilishwa na Azimio la Uhuru na Katiba, ambazo zinawakilisha Uprotestanti na Urepublikanismo mtawalia. “Kuta” za ulinzi na ustawi ni Urepublikanismo na Uprotestanti, na katika sheria ya Jumapili kanuni za Azimio la Uhuru na za Katiba zote mbili hupinduliwa, kwa maana Nebukadneza “ataweka mitambo ya vita juu ya kuta zako, na kwa mashoka yake atazibomoa minara yako.”

Katika sheria ya Jumapili “minara” yote inavunjwa, na mnara ni ishara ya kanisa ambalo falsafa yake ya msingi inawakilishwa na jitihada ya mwanadamu ya kujiokoa mwenyewe. Akizungumzia Nimrodi, yule mwasi mkuu, na mnara wake, tunaelezwa katika Prophets and Kings, “Wakati mnara ulipokuwa umekamilishwa kwa sehemu, sehemu yake ilitumiwa kuwa makao ya wajenzi; vyumba vingine, vilivyopambwa kwa fahari na kuwekewa samani nzuri, viliwekwa wakfu kwa sanamu zao. Watu walifurahia mafanikio yao, wakawasifu miungu ya fedha na dhahabu, na wakajiweka kinyume na Mtawala wa mbingu na nchi.” Katika sheria ya Jumapili Tiro hushangilia kwamba Yerusalemu umeangushwa, lakini uasi wa kitaifa hufuatwa na maangamizi ya kitaifa, na mfalme wa kaskazini ndipo atakapobomoa kuta na minara ya Marekani.

Tutaanza kuyashughulikia yale tarehe sita ya Yerusalemu katika Ezeieli katika makala inayofuata.